

Подолянчук О.А.,
к.е.н, доцент кафедри аудиту та державного контролю,
Вінницький національний аграрний університет

МЕТОДИКА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Для здійснення виробничої діяльності будь-яке підприємство повинне мати об'єкти основних засобів, які є матеріальною основою виробництва. Тому їх аудит полягає у здійсненні належного контролю з моменту придбання до вибуття.

Про актуальність теми дослідження свідчать наукові праці провідних вчених: Білика М.Д., Білухи М.Т., Бондаря М.І., Бутинця Ф.Ф., Гочарука Я.А., Кулаківської Л.П., Лищенко О.Г., Савченка В.Я., Усача Б.Ф. та інших.

Відповідно до міжнародних стандартів аудиту (МСА) 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» метою аудиту фінансової звітності є надання аудиторіві можливості висловити думку стосовно того, чи підготовлена фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосованої концептуальної основи фінансової звітності [3].

Враховуючи норми МСА та думки науковців, метою аудиту основних засобів є підтвердження достовірності відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності інформації про рух та використання основних засобів.

Детальний аналіз завдань аудиту основних засобів представили Лищенко О.Г. та Назаренко О.О. [1, с.134], основні з яких полягають у:

- перевірки збереження основних засобів;
- дослідженні дотриманні правил документального оформлення операцій з надходження, переміщення та вибуття об'єктів основних засобів;
- перевірки правильності нарахування і використання амортизаційних відрахувань;
- перевірки законності віднесення витрат на поточний та капітальний ремонт;
- оцінці правильності відображення в обліку та звітності [4, с. 127];
- проведенні аналізу ефективності використання [3, с.320].

Вище викладене свідчить, що аудит основних засобів є важливою складовою загального аудиту фінансової звітності.

Вивчаючи організаційно-методичні основи аудиту охарактеризуємо стадії перевірки об'єкта дослідження:

1. Організаційна – передбачає укладання договору на проведення аудиту та попереднє планування перевірки.

2. Дослідна стадія включає виконання аудиторських процедур по приїзду до суб'єкта господарювання, зібрання аудиторських доказів, формування висновків за результатами контрольних процедур.

3. Заключна стадія передбачає формування аудиторського висновку та надання рекомендацій щодо усунення недоліків, якщо такі наявні.

Дослідження наукових підходів до аудиту основних засобів дає можливість виділити певні етапи перевірки основної стадії аудиту – дослідної. Кожен етап характеризується процедурами, які виступають елементами програми аудиту (табл. 1).

Таблиця 1

Процедури аудиту основних засобів

Етап	Процедури
1. Ознайомлення з обліковою політикою підприємства щодо обліку основних засобів	Вивчення внутрішніх нормативних документів; перевірка закріпленості за матеріально відповідальними особами
2. Аудит наявності основних засобів	Перевірка права власності на основні засоби; проведення документів формально, арифметично та по суті; проведення прийомів фактичного контролю

3. Аудит документального оформлення руху основних засобів	Перевірка первинних документів; перевірка повноти та своєчасності оприбуткування основних засобів за джерелами надходження; перевірка операцій з продажу, ліквідації та безоплатної передачі об'єктів основних засобів
4. Перевірка законності визнання та правильності оцінки основних засобів при їх надходженні та вибутті	Перевірка правильності визнання об'єктів активами; перевірка правильності формування первісної вартості; перевірка правильності визначення залишкової та ліквідаційної вартості
5. Аудит переоцінки основних засобів	Перевірка законності проведення переоцінки; перевірка правильності визначення вартості об'єктів основних засобів
6. Аудит законності віднесених витрат на поточний та капітальний ремонт	Перевірка кошторисної документації, перевірка достовірності проведення ремонту; перевірка законності визнання ремонту капітальним чи поточним, перевірка правильності відображення в обліку понесених витрат
7. Аудит нарахування амортизації	Перевірка правильності застосування методу амортизації відповідно до облікової політики; перевірка правильності проведених розрахунків та віднесення на рахунки
8. Перевірка достовірності відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку	Перевірка правильності відображення в обліку господарських операцій
9. Аналіз ефективності використання основних засобів	Оцінка основних економічних показників
10. Підтвердження достовірності даних аналітичного та синтетичного обліку, а також даних у звітності	Перевірка правильності віднесення об'єктів основних засобів до встановлених класифікаційних груп; підтвердження достовірності даних аналітичного та синтетичного обліку; звіряння залишків за даними журналів-ордерів, даним рахунка (10), Головної книги та звітності

Таким чином, з проведеного дослідження випливає, що методика аудиту основних засобів включає три напрямки: аудит надходження, аудит наявності та використання, аудит вибуття. Проблемними питаннями під час перевірки є розбіжності між бухгалтерським обліком та податковими розрахунками. Тому аудитор повинен бути компетентним в дослідженні даного об'єкта, належним чином спланувати прийоми та виконати усі можливі процедури аудиту.

Література

1. Лищенко О.Г. *Методика аудиту надходження основних засобів* / Лищенко О.Г., Назаренко О.О. // *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 2012. – С. 133-137
2. Кулаківська Л.П. *Організація і методика аудиту: навч. посіб* / Л.П. Кулаківська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.
3. *Міжнародні стандарти аудиту [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://api.com.ua/msa>*
4. Петрик О.А. *Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: навч. посіб.* / О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.